

Nr 8.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckta motioner dels om utredning rörande vissa befolkningspolitiska och näringspolitiska problem, dels ock om utredning rörande landsbygdens arbetskraftsproblem m. m.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 169, ha herr *Näslund* och fröken *Osvald* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t, med åberopande av de i motionen anförda synpunkterna, anhålla om utredning rörande statligt understöd för den lämpliga avvägningen mellan jordbruk och andra näringar, i syfte att befordra en sådan utveckling av näringslivet inom olika regioner, att den nu pågående starka stadsbildningen begränsas och ny företagsamhet i stället må utvecklas i närmare kontakt med jordbruket, varvid jämväl behovet av en kulturell utjämning mellan land och stad bör beaktas.

Vidare ha i en likaledes inom första kammaren väckt motion, nr 170, herrar *Näsgård* och *Heiding* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med de i motionen angivna riktlinjerna måtte låta utreda möjligheterna dels till ökad differentiering av landsbygdens näringsliv och dels till åstadkommandet av en samordning av jordbrukets och industriens jämte med den senare jämställda näringars arbetskraftsbehov i de områden av landet, där detta kan bli möjligt, samt att Kungl. Maj:t därefter måtte vidtaga de åtgärder, som finnas lämpliga för att syftet med motionen skall kunna uppnås.

Båda motionerna ha hänvisats till första kammarens andra tillfälliga utskott.

Inom andra kammaren ha väckts två likalydande motioner, nr 198 och 199. Beträffande motiveringarna får utskottet hänvisa till sistnämnda båda motioner.

Utskottet har beslutat upptaga motionerna till gemensam behandling.

Över motionerna ha yttranden inhämtats från byggnadsstyrelsen, egnahemsstyrelsen, socialstyrelsen, statens arbetsmarknadskommission, statens byggnadslånebyrå och markutredningen. Vidare ha följande organisationer beretts tillfälle yttra sig i ärendet, nämligen Sveriges industriförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, Kooperativa förbundet, Landsorganisationen i Sverige, Svenska lantarbetareförbundet, Svenska lantarbetsgivareföreningen samt Riksförbundet landsbygdens folk.

I de inkomna yttrande erinras genomgående om den utredning rörande näringslivets lokalisering som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatts i februari 1947. Med hänsyn till de för sagda utredning gällande direktiven

anses i allmänhet, att de i motionerna framställda önskemålen blivit i stort sett tillgodosedda eller att åtminstone resultatet av denna utredning bör avvaktas, innan någon ny sådan igångsättes. Egnahemsstyrelsen anser åtskilliga av de i motionerna framlagda förslagen vara förtjänta att närmare utredas och förordar, att motionerna överlämnas till utredningen om näringslivets lokalisering för att tagas under övervägande vid fullgörande av dess uppdrag. Även socialstyrelsen anser önskvärt, att de i motionerna anförda synpunkterna beaktas i samband med denna utredning. Statens byggnadslånebyrå framhåller, bland annat, att de av motionärerna diskuterade problemen äro av den bestående men dock med de allmänna konjunkturväxlingarna och jämväl med strukturförskjutningarna i samhället skiftande karaktär, att uppgiften för en tidsbegränsad kommittéutredning huvudsakligen torde vara att finna den lämpliga formen för permanenta organ, framför allt till länen knutna sådana, med förlöpande utredande och planerande uppgifter samt sättet för samordning av dessa organ — redan befintliga eller i framtiden nybildade — inom ramen av en gemensam grundplan, bestämd av allmänna näringspolitiska, sysselsättningspolitiska och befolkningspolitiska mål. Markutredningen uttalar, att åtskilliga av de i motionerna berörda förhållandena stå i nära samband med de spörsmål, som ligga inom ramen för markutredningens uppgifter. Sveriges hantverks- och småindustriorganisation erinrar om de förslag, som framlagts av småföretagsutredningen, samt anför, att — såvitt gäller hantverket och småindustrin — förevarande problem få anses tillfredsställande utredda. I några av remissyttrandena hänvisas vidare till de förslag med riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken m. m., som innevarande år underställts riksdagen (prop. nr 75). Sveriges lantbruksförbund anser önskvärt, att utredningen angående näringslivets lokalisering finge sina direktiv något vidgade, så att den även beaktade de möjligheter, som kunde finnas för en samordning av jordbrukets, industriens och andra näringars arbetskraftsbehov i de områden av landet, där så kunde bli möjligt.

Utskottet. Sedan ifrågavarande båda motioner väckts, har statsrådet Ericsson, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, den 17 februari 1947 tillkallat särskilda utredningsmän för att utreda och avgiva förslag rörande näringslivets lokalisering. Såvitt framgår av de för denna utredning meddelade direktiven, omfattar utredningsuppdraget i allt väsentligt samma problem, som behandlas i motionerna. Vissa av dessa synas även falla inom ramen för det uppdrag som anförtrotts den år 1946 tillsatta s. k. markutredningen, vilken har att undersöka frågan om utformningen av en rationell markpolitik, såvitt angår jordens användning för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk. En del i motionerna berörda jordbrukspolitiska frågor komma att prövas av riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 75 angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken m. m.

Vid nu angivna förhållanden anser utskottet, att det icke gärna kan komma i fråga att tillsätta ytterligare en utredning. Då emellertid motionerna innehålla en del synpunkter av befolkningspolitisk och näringspolitisk art, varav utredningen rörande näringslivets lokalisering synes böra erhålla del, vill utskottet för sin del förorda, att motionerna överlämnas till utredningen för att tagas i övervägande vid fullgörande av dess uppdrag.

Utskottet får därför hemställa,

att första kammaren för sin del måtte besluta på så sätt bifalla motionerna, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att motionerna måtte överlämnas till utredningen rörande näringslivets lokalisering för att av utredningen tagas i övervägande vid fullgörande av dess uppdrag.

Stockholm den 29 april 1947.

På utskottets vägnar:

OLOF LÖTHNER.

Närvarande: Herrar Löthner, Nils Elowsson, Birger Andersson, fru Sjöström-Bengtsson* samt herrar Rosenberg och Albertsson.

* Ej närvarande vid justeringen av utlåtandet.